

INGEZONDEN

INZAKE: BENADERING VAN DE CONSERVERENDE TANDHEELKUNDE

J. G. DE VRIES

Naar aanleiding van woord en wederwoord KÄYSER-VISSER, N.T.v.T. nr. 5, 1965.

De algemeen-practicus, die om welke redenen dan ook er niet (meer) toe komt alle verschenen rapporten enz. dóór te lezen, krijgt toch uit besprekingen in onze periodieken wél een duidelijk beeld van de strekking hiervan. Een strekking die veelal niet getuigt van grote voldoening. Integendeel. De literatuurlijst, die KÄYSER aan het slot geeft, zou aanzienlijk uitgebreid kunnen worden met b.v. een rapport van VAN AMERONGEN. En de Amsterdamse hoogleraar die, onlangs in een interview, te kennen gaf de situatie tandheelkundig „nogal uitzichtloos” te vinden, geeft dus zeker niet alleen zijn privé mening.

De professie is niet gerust en tevreden, vindt het uiteindelijk niet zo best.

Hierover bestaat dus geen groot meningsverschil met Canadese, Amerikaanse en Antilliaanse collega's en KÄYSER heeft dus ergens gelijk. Echter, naar mijn stellige overtuiging, heeft hij géén gelijk als hij de oorzaak van die onrust zoekt bij de opleiding. De student, die na zijn laatste examen de eed of belofte mag afleggen, weet bepaald wel hoe het moet. Na dit grote moment beginnen blijkbaar moeilijkheden want, volgens verschillende publicaties, zoeken velen een ambtelijke functie; vroeger of later. Er is gesproken over „vluchten” en „onbehagen”. Kennelijk wordt de vrije beroepsuitoefening moeilijk gemaakt.

De oorzaak ligt in het verleden.

Tussen 1940 en 1945 verleende de bezetter aan de verzekerden bij de ziekenfondsen het recht op tandheelkundige hulp. Oók waardevolle propaganda: „Kijk eens, beste mensen, hoe goed wij het met jullie voor hebben”. De mogelijkheid van de praktische uitvoering liet hem volkomen koud; die was primair ook zijn zaak niet, zij zou wel aan de orde komen na de „Endsieg”. Op genoemd tijdstip had hij (de bezetter) met hetzelfde gebaar aan iedere volwassen Nederlander het recht kunnen toezeggen op b.v. een Rolls Royce waarvan er evenmin aanwezig waren (of te leveren door anderen dan de Duitse natie) als de omvangrijke werkkrachten, onmisbaar voor de uitvoering van dit besluit. De aanwezige kleine groep ($\pm$ 800) was goeddeels bezet in bestaande praktijken met het werk dat, op „particuliere” basis, ook gedaan moest worden. Kortom, de praktische uitvoering was niet mogelijk. De maatregel was prematuur.

Hierbij komt nog dat in de tijd van wederopbouw de miljoenen, die een goede uitvoering gevraagd zou hebben, nóg beter elders gebruikt konden worden.

In deze situatie van te weinig mankracht en te geringe middelen werd toch gestart, in het oprechte vertrouwen dat, als eenmaal gebleken was hoe de mogelijkheden lagen, iedereen zou medewerken (dus ook wederpartij) om een regeling door te voeren, welke op die mogelijkheden was gebaseerd.

Voortdurend overleg was gaande. Inmiddels kon door het geregeld opschuiven van de z.g. welstandsgrens de groei van de vraag niet worden bijgehouden door de vermeerde-

ring van het aantal werkkrachten, waardoor het gevoel van wrevel toenam en de gespannen verhouding nog meer verslechterde. Ook aan de conferentietafel. Want...

...De ziekenfondsorganisaties wilden het hen in de schoot geworpene (voordeel) volledig handhaven – wilden geen enkele concessie doen, zodat een goede bruikbare definitieve regeling niet kon worden getroffen en de ene voorlopige gevolgd werd door de andere. Tot aan het zogenaamde conflict.

Ook in deze zin opgevat kan de overweldiging van ons land in 1940 een conflict worden genoemd.

Het onderhandelen was geworden tot een koude oorlog met politieke achtergrond, waarin de wederpartij alle machtsmiddelen had en niet schroomde die te gebruiken. Voor wat onze onderhandelaren in de laatste periode van het „conflict” bijna als een persoonlijke vernedering hebben moeten ervaren, verdienen ze ons blijvend medeleven.

In dit door de ziekenfondsorganisaties vanuit een machtspositie veroorzaakte conflict bracht de uiteindelijk aanvaarde arbitrage geen enkele oplossing. De kern van de zaak kreeg de betreffende commissie niet te beantwoorden; zij had die ook niet kunnen beantwoorden, n.l. hoe kan dit werk met de beschikbare krachten en middelen goed worden uitgevoerd? De arbitrale beslissing leidde slechts tot een bevestiging van de bestaande. Het voorlopige, dat als zodanig had moeten blijven omdat het onbeduidend was, werd definitief.

In mededelingen van het Tijdschrift werd reeds gewezen op verlies van beroepsinteresse, vroegtijdige veroudering (!), enz. ...

Na verloop van tijd treedt gewenning op. Nog één generatie en we lopen juichend onder het juk, als voorheen de hond van onze melkboer, die blij blaffend de zwaar beladen kar trok als zijn baas hem een vriendelijk woord gaf. Maar dat was dan ook een hond en hem kon geen gebrek aan sociaal gevoel worden verweten.

Verder blijkt dat door gewenning de oorzaak van het onbehagen niet meer door allen gezien wordt en zodat KÄYSER de studenten nog mooiere amalgaamvullingen, nog betere inlay's, enz. wil leren maken.

Daardoor zou echter niets veranderen. Alles zou tevergeefs blijken.

Vaart N.zijde 39,
Nieuw-Amsterdam

Onderschrift

De geachte inzender gaat ervan uit dat de bezetter in 1941 door middel van het ziekenfondsenbesluit ons land een door hem gewenste, d.w.z. onwelgevallige regeling van de ziekenfondshulp zou hebben opgelegd.

Deze voorstelling is echter niet in overeenstemming met de feiten. De toenmalige directeur-generaal van de volksgezondheid, Dr. VAN DEN BERG, er op uit zijnde de bezetter vóór te zijn, legde een ontwerp-ziekenfondswet uit de departementale schrijftafellade over aan een in juli 1940 door hem belegde vergadering van belanghebbende geneeskundige en ziekenfondsorganisaties. Hierbij was ook de Maatschappij vertegenwoordigd. Onder de druk van de omstandigheden verkreeg de initiator op die bijeenkomst de algemene toezegging dat men zich in beginsel met een dergelijke regeling kon verenigen.

Alhoewel de Duitsers er aanvankelijk niet mee instemden, leidde een door hen ter hand genomen „vereenvoudiging” tot het befaamde Ziekenfondsenbesluit dat op

Ingezonden

1 augustus 1941 werd afgekondigd en – ondanks de aangevoerde bezwaren vanwege allerlei tekortkomingen – op 1 november in werking trad.

Aan Nederlandse kant was men, ondanks allerlei bezwaren, goed te spreken over de erin vervatte omvang der verstrekkingen, al was men er zich terdege van bewust dat het onmogelijk zou zijn alle hulp, in het besluit ter beschikking gesteld, ook inderdaad te verstrekken. Men ging er echter van uit dat de meerderheid geen gebruik zou maken van het gebodene.

Het kan derhalve niet zo worden uitgelegd alsof het ziekenfondsenbesluit een zuivere bezettingsmaatregel vertegenwoordigde, niet alleen formeel maar evenzeer materieel.

Red.

Literatuur:

H. C. VAN DER HOEVEN: *Voor elkaar*. De ziekenfondsen te midden van de sociale veranderingen. C.B.O.Z. 1963.